

Poppea nam kennis van den inhoud van Agrippina's schrijven (Blz. 276)

— Ik weet niet, wat er van te denken; ik heb groote behoefte aan slaap, hernam het meisje en wierp zich op hare legerstede.

— O! als ik wist, dat zij eene volgelinghe dier afschuwelijke leering was, zoude ik niet één nacht onder haar dak willen verblijven. Onverwijld zoude ik Anicetus pogen te achterhalen en...

Een diepe zucht ontvlood aan de borst van Cecilia. Felicitas vergat voor een oogenblik hare goden en maakte met genoeg gebruik van de diensten, welke de vrouw haar aan-

bood, tot het bereiden van een geneeskrachtigen drank. De zieke evenwel sliep niet in, doch was zeer onrustig en gaf teekenen eener koorts, welke haar het gebruik harer verstandelijke vermogens benam.

Alhoewel zij den volgenden morgen rustiger was, kon men toch niet de minste verbetering in haar toestand bemerken.

Wat Felicitas aangaat, deze zag met zichtbaar genoeg naar den arbeid der weduwe. In weerwil harer minder gunstige veronderstellingen, gevoelde zij zich aangetrokken tot

die vrouw, welke haar zoovele blijken van dienstvaardigheid gaf.

Nauwelijks was de hospita aan het werk getogen, of zij ontving een bezoek. Eene eenvoudig doch net gekleede vrouw trad binnen, zette zich neder en verzocht de weduwe met haar arbeid voort te gaan.

— Ik heb vernomen, sprak zij op vriendelijken toon, dat gij twee vreemdelingen bij u ontvangen hebt. Het zal wel onnoodig zijn u te vragen, of zij arm en behoeftig zijn. Zijn het onze zusters, leden van eene andere kerk dan die van Corinthe?

Eene zoete glimlach gleed over het innemende gelaat der bezoekerster.

— Ik weet zulks niet, was het antwoord. Het zijn slavinnen, waarvan de eene krank is. Niemand heeft haar onder dak willen nemen.

— En gij hebt die arme reizigers geherbergd, op het voorbeeld van onzen Meester, die weldaden verspreidde, overal waarheen Hij zijne schreden richtte. Wij zullen u dit voorrecht niet benijden, maar de Kerk zal met een en ander rekening houden, want gij bezit ternauwernood het voor u zelve strikt noodzakelijke.

— Zij hebben noch voedsel noch kleederen noodig, edele Metella, doch slechts eene schuilplaats, want zij behooren aan eene rijke familie van Rome.

— De eene is ziek, zegt gij? Goed. Geef wel acht, dat haar niets ontbreekt: de Kerk zal voor het noodige zorg dragen. Onze zuster Phoebe zal u komen opzoeken, als ik zelf niet kan terugkomen. Mocht gij evenwel ten een of anderen tijde aan iets behoefte hebben, wend u dan tot mij, want ik woon het dichtst in uwe nabijheid.

Vervolgens haalde de matrone van uit haar gordel een rol papyrus te voorschijn en las, tot groote verwondering van Felicitas, de wonderbare geschiedenis eener uitgehongerde menigte, welke door middel van vijf brooden en twee vischjes verzadigd werd.

Slechts een God heeft dat kunnen bewerkstelligen, mompelde de slavin, aan wie geen woord van het Evangelie was ontgaan.

— Ja, het is zoo zoet te weten, dat Jesus-

Christus niet wilde, dat aan zijn bemind volk het dagelijksche brood ontbrak, zeide de bezoekerster, terwijl zij het blad papyrus oprolde.

— Ongetwijfeld, en hij heeft zelfs beloofd, dat een glas koud water in Zijn Naam gegeven, zijne belooning niet zal missen. Ook verheugt het ons immer, de gelegenheid te hebben, in de behoeften der vreemdelingen te kunnen voorzien. Hierna stond de bezoekerster op en verwijderde zich.

— Wat is dat verwonderlijk! zeide Felicitas, die naderbij was getreden, om beter te hooren. Dat volk aanbidt een god, die, hoewel geheel anders dan Jupiter, toch zorg draagt voor zijne vereerders, in plaats van behagen te scheppen in de gewone offers, welke voor de andere goden eene soort van behoefte schijnen. De oude slavin had zich wel gaarne hierover met Cecilia willen onderhouden, doch het arme meisje was voor het oogenblik niet in staat te spreken.

Hare krankheid verergerde van dag tot dag. De som gelds, door Anicetus achtergelaten, was weldra uitgeput in eene stad als Corinthe. Van toen af was de weduwe genoodzaakt, de liefdadigheid van anderen in te roepen, ten einde aan hare gasten voedsel en daarenboven frisch linnengoed te kunnen verschaffen.

— Vrees niets, hernam zij om de slavinnen gerust te stellen; hetgeen u door Phoebe niet op rekening der kerkelijke bezittingen kan worden uitgerekend, zal u worden geschonken door de edele Matella, die haar vermogen wenscht te verdeelen onder de armste broeders. Een dergelijke afstand van de goederen dezer aarde is een verheven gebruik, hetwelk door de leden van eenige onzer kerken met de meeste stiptheid gevolgd wordt.

— Mijn meester, een aanzienlijke Romein, zal uwe opofferingen niet onbeloond laten, antwoordde Felicitas.

— Neen, neen! wij hopen geenszins op vergoeding. Wel is waar zijn wij niet rijk in de goederen dezer wereld, doch de Almachtige zal ons in het uur van den nood nimmer verlaten. Hij is de Heer van hemel en aarde; Hij zal overal in voorzien en niet dulden, dat wij

genoodzaakt zijn hen af te wijzen, die hun toevlucht tot onze milddadigheid nemen.

Cecilia had zich dus niet over haar lot te beklagen. Zelfs in het huis haars meesters konden zij niet nauwlettender verzorgd worden, want de weduwe zette zich aan hare legerstede neder, ieder maal, dat Felicitas verplicht was zich te verwijderen. De hitte der koorts maakte trouwens onmogelijk de arme zieke ook slechts een oogenblik te verlaten.

Metella zond een voldoende voorraad klederen en linnen. Iederen dag bracht zij druiven, granaatappelen en verfrisschende dranken, doch zij overschreed den drempel der woning niet en hield zich maar zelden op, teneinde met de weduwe eenige woorden te wisselen. De geneesheer bevond den toestand der jeugdige slavin niet zonder gevaar en verbood daarom gestreng, haar door spreken te vermoeien.

Aldus waren verscheidene dagen verlopen, toen de koorts eindelijk afnam en de ingevallen crisis eenige verbetering bracht.

Nauwelijks gevoelde Cecilia zulks, of zij drukte den vurigen wensch uit, haar innigen dank te betuigen aan de liefdadige persoon, welke op zoo edelmoedige wijze een verlaten vreemdelinge ter hulp was gekomen.

Tot hare smart evenwel vernam zij, dat de edele Metella op haar beurt plotseling door eene ernstige ziekte was aangetast. De godvreezende vrouw was overmeesterd door eene verzwakking, welke zich vaak herhaalde en

het gevolg was van zware beproevingen, waarmede zij eertijds bezocht werd.

— Maar de goede matrone, die ons zulke schoone zaken heeft voorgelezen, kan toch geen verdriet hebben! riep Felicitas uit.

— Ik heb integendeel vernomen, dat zij zeer veel geleden heeft. Zij bracht voor den dienst van Jesus-Christus onmetelijk zware offers, hernam de weduwe.

— Die Christus is dus uw God en gij behoort tot de secte der Nazareners?

— Neen, men noemt ons Christenen, daar wij alle pogingen in het werk stellen om aan Jesus-Christus te gehoorzamen en in Zijne voetsporen te treden.

— Het is mij tamelijk onverschillig, of men u Christenen dan wel Nazareners noemt; voortaan zal ik mij wel wachten kwaad van u te spreken. Ook hoop ik, dat de edele Metella spoedig en geheel herstelle, en dat wij vóór ons vertrek naar Athene het geluk mogen hebben, haar te zien.

Felicitas begon zich te verontrusten, daar zij hoegenaamd geene berichten ontving en reeds langer dan het door hare meesters bepaalde tijdstip te Corinthe was teruggehouden. Anicetus werd afgevaardigd, teneinde zich van de reden dier vertraging te vergewissen.

Hij bereikte de verblijfplaats der beide slavinnen, nog vóór de genezing van Metella; Cecilia, genoodzaakt onverwijld naar Athene te vertrekken, was tot haar groot leedwezen niet in de gelegenheid, hare weldoenster te danken.

HOOFDSTUK XXV

HET BESLUIT

Anicetus had slechte tijdingen uit Athene medegebracht! Sempronius, teruggekeerd met Albina, was zoo zwaar ziek, dat Livia, de vriendin zijner echtgenoot, hen met een harer slavinnen moest vergezellen. Felicitas was bekend met de bekeering van Livia, want op zekeren dag had de trotsche Augusta in een

booze luim de moedige Christin voor een Nazarensche gescholden.

Thans meende de slavin zich te moeten afvragen, of de kloeke standvastigheid, waarmede het kind van Jesus-Christus de pest had getrotseerd, welke de krachten van den wijsgeer en zijne dochter sloopten, niet een uit-

vloeiſel was van de godsdienſtleer, welke zij omhelſd had. Vader en dochter hadden te Rome zoo weinig hulpbetoon ervaren, dat zij zonder de toewijding van Livia en die eener getrouwe ſlavin ongetwijfeld waren bezweken, daar niemand zich te hunner verzorging aanbod.

— De ſlavin, waarover ik ſprak, voegde Anicetus er bij, is een jeugdige Joodsche, wier oog en van het koſtbare licht beroofd zijn; het meiſje is door de teederſte genegenheid aan hare meeſteres gehecht.

— Is de toestand van Albina gunſtiger?

— Zeker, want indien de peſt niet geweſen was, had men den terugtocht naar Athene onmogelijk kunnen aannemen.

— En mijn meeſter? vroeg Cecilia.

— De goden behoeden ons voor zulk een krankheid! Ik vrees, dat hij eerſt in het verblijf der ſchimmen van zijne vreeselijke ziekte zal opstaan, antwoordde Anicetus met een diepen zucht.

Felicitas ſidderde.

Men was in de familie der Graccuſſen ge- woon, zoo weinig mogelijk over den dood te ſpreken, want voor haar was aan gene zijde van het graf alles zoo duiſter, dat niemand wiſt, wat hij daaromtrent te verwachten of te hopen had. Cecilia zoude wel gaarne datgene geopenbaard hebben, wat haar zelve bekend was, doch ongelukkigerwijze faalde haar daartoe de moed.

Hare eigene denkbeelden over de verhevene Boodschap, der wereld verkondigd, waren ſchier nog even verward, als die der heidensche wijsgeeren wier brein tevergeefs gepoogd had, de diepte der goddelijke myſteriën te doorgronden.

Te Athene teruggekomen, hernam de zuster van Lucius de plaats, welke zij eertijds bij jonkvrouw Valeria bekleedde, terwijl Fulvia Albina en hare vriendin diende, daar de jeugdige blinde niet in ſtaat was, al de bezigheden eener kamervrouw naar eiſch te verrichten.

De reizigers hadden den terugweg slechts langzaam afgelegd, zoodat Cecilia intuſſchen hare krachten terug bekomen had en onmiddellijk na hare aankomſt zich weder aan hare

gewone bezigheden kon wijden. Weldra beval men haar, het altaar van Flora met bloemen te tooien.

Schoorvoetend begaf zij zich naar den tuin, teneinde daar de affodiën of witte leliën en de iriſſen te plukken, door hare meeſteres tot het bewuſte doeleinde aangewezen. Meer en meer verlevendigde zich het geloof van Cecilia in den God der Chriſtenen, zoodat zij eerlang tot de overtuiging kwam, dat het haar plicht was, den dienſt der valsche goden te laten varen.

Hoe echter deze zienſwijze mede te deelen aan Valeria, die zij in vrij groote mate had liefgekrege en die zij niet gaarne zou kwetſen? Wat de ſtraf aangaat, welke het gevolg zulk eener bekentenis zoude zijn, hieraan dacht zij niet.

Voor haar was de gewichtige vraag, welke haar geest zonder ophouden bezighield, tuſſchen deze enge grenzen beſloten: van de eene zijde liefde voor den God-Menſch, van de andere eene innige gehechtheid aan de dochter des wijsgeers.

Eindelijk wierp zij de reeds geplukte bloemen weg en keerde naar huis terug, met het vaſte beſluit, rondborſtig voor hare heilige overtuiging uit te komen.

— Onze Heer Jeſus Chriſtus zal mij zijne hulp niet onthouden, ſprak zij tot zich zelve. Hierna sloeg zij de richting naar den perystilus in, waar hare meeſteres in het gezelschap van Albina en Livia uitruſtte. Valeria ſcheen zeer verwonderd, hare ſlavin met ledige handen te zien terugkomen.

— Bij onze beminnelijke Flora! Ik geloof, dat gij nog ziek zijt!

Cecilia echter maakte een ontkennend gebaar.

— Neen, ik ben niet ziek, antwoordde zij en poogde aan hare woorden kracht bij te zetten, maar het is mij voortaan onmogelijk, bloemkransen voor de goden te vlechten.

Valeria ſcheen als door den donder getroffen.

— Gij kunt geene guirlandes voor Flora meer bereiden! En waarom eene zoo verre- gaande ongehoorzaamheid?

— Omdat... omdat ik geleerd heb, Jesus-Christus te beminnen, hernam de arme slavin en sidderde over haar geheel lichaam.

De jonkvrouw sprong op als ware zij door eene adder gebeten.

— Vermetele slavin! riep zij uit, bleek van woede. Hoe durft gij mij zoo onbeschaamd zeggen, dat gij den dienst der goden van Rome en van uw vaderland verlaten hebt!

Cecilia liet het hoofd op de borst zinken; hare tranen bevochtigden den heerlijk in mozaïk geplaveiden vloer, en gedurende eenige oogenblikken bewaarde zij het stilzwijgen. Haar boezem hijgde geweldig onder den indruk van zulk een schokkend tooneel, doch eindelijk vermande zij zich, sloeg de oogen op en sprak hare verbolgene meesteres op de volgende wijze toe:

— Het doet mij leed uit den grond mijns harten, u te mishagen; maar ik kan in de toekomst de valsche goden niet langer dienen, want ik weet thans, dat er slechts één ware God is.

— Waar hebt gij die zotternijen geleerd?... Bij alle goden! ik zal u straffen, gelijk ik ieder een zal straffen, die...

Zoo sprekende, wierpen hare bliksemende oogen een toornigen blik op Livia.

Deze, vol medelijden met het arme meisje, kon evenwel niet beschuldigd worden, haar den Christelijken godsdienst onderwezen te hebben, alhoewel de edele vrouw van verlangen brandde, het kostbare zaad van het H. Evangelie aan eene zoo vruchtbare aarde toe te vertrouwen.

Tegenover de herhaalde vragen harer meesteres stelde Cecilia een volstrekt stilzwijgen.

...de zij:

— Ik kan niet zeggen, wie mij onderwezen heeft; toch meende ik, dat het u welgevallig zoude zijn te hooren, dat er een godsdienst voor de slaven bestaat.

— Ja, waarlijk! De godsdienst der Christenen is slechts goed voor de slaven en boosdoeners, want hun god is evenals die verachtelijke lieden aan het kruis gestorven.

— Maar Hij is verrezen en heeft hierdoor getoond, dat Hij grooter is dan alle goden van

Rome. Aldus « het leven en de onsterfelijkheid in het licht stellende », gaf hij den grooten Apostel de verheven woorden in den mond: « Dood, waar is uw prikkel? »

De blik, welken Cecilia der matrone, die hare verdediging op zich nam, toewierp, behelsde eene stomme dankbetuiging.

Opnieuw beval Valeria hare slavin, de namen te noemen van hen, die haar tot zulke dwaasheden gevoerd hadden, doch het meisje bleef in hare weigering volharden.

— Ik zal u straffen, voorzeker, maar ik zeg nog niet op welke wijze, hernam de meesteres woedend.

Daar zij voor het oogenblik niet de minste bekentenis aan Cecilia konde ontlokken, zond zij haar weg en wendde zich vervolgens tot hare zuster, met de vraag, hoe in eene zoo netelige zaak te handelen.

Albina had door geen enkel woord aan het gesprek deelgenomen; zij wist niet wat te antwoorden, bloosde sterk en wierp een smekenden blik op Livia.

— Wat moet ik zeggen, Livia?

De matrone gaf slechts een teeken met het hoofd. Het gelaat van Albina werd nu eens lijkleek, dan weder hoogrood en Valeria brandde van verlangen om te weten, wat dat alles te beduiden had.

— Zuster, dierbare zuster, sprak eindelijk de Vestaalsche, uwe slavin heeft mij bijna overtuigd van de waarheid en de macht van dien godsdienst, welken zij, evenals onze vriendin Livia, omhelsd heeft. Volgens mijn verlangen, heeft onze edelmoedige weldoenster mij gedurende onze jongste reis over een en ander gesproken. Toch had ik nog een bewijs noodig, hoewel de moed van Livia, op zoo heldhaftige wijze den geesel der pest trotsseerende, een roerende getuigenis was voor mij, die gelijk alle Romeinen den overgang van dit leven tot het andere duchtte. Het geloof in den God, die het leven en de onsterfelijkheid in het luisterrijkste licht deed schitteren, moet inderdaad de duisternissen verdrijven, waarin wij, helaas! rondtasten, en...

Valeria viel haar driftig in de rede.

— Zwijg, zwijg, zeg ik u. Ik kan niet dul-

den, dat dergelijke woorden over uwe lippen komen. Welke schande! Welke oneer! O! het is te vreeselijk... Vader! mijn vader! wat zult gij gevoelen, als men u zegt, dat Albina de zuivere, heilige Vestaalsche maagd, zelf bekent, eene christene te zijn?

In hare smart verliet Valeria den perystilus en vlood naar hare kamer, om daar in vrijheid hare tranen te laten stroomen. Met het oogmerk in hare eenzaamheid niet gestoord te worden, liet zij de zwaar geborduurde gordijnen vallen, welke haar vertrek van de badzaal scheidden.

Op een prachtvol rustbed uitgestrekt, weende de jonkvrouw bitter, terwijl zij overwoog, wat al verschrikkelijks deze, naar hare meening zoo heillooze gebeurtenis konde baren. Langzamerhand keerde de kalmte haars geestes terug, en toen Cecilia de belendende kamer binnentrad om het bad te bereiden, zweeg zij, teneinde hare tegenwoordigheid voor de slavin te verbergen.

O! wanneer de zuster van Lucius ook slechts in de verte de aanwezigheid harer meesteres had kunnen vermoeden, dan voorzeker zoude zij zich wel gewacht hebben voor eene daad, als die waartoe de edelmoedigheid haars harten haar nu bewoog.

Nadat zij de vereischte voorbereidselen gemaakt had, knielde zij neder en bad in den naam van Jesus Christus vurig voor hare meesteres opdat ook deze arme ziel konde baden in het kostbaar bloed van den Zaligmaker, aan het H. Kruis tot verlossing van het zondige menschedom den dood der slaven gestorven.

Valeria luisterde onbeweeglijk en verwonderd. Het gebed harer slavin ademde noch wraakzucht, noch haat of toorn tegen haar. Integendeel, in Cecilia's woorden straalde eene zoete liefde en eene volkomene vergevingsgezindheid door jegens de meesteres, die haar zoo ruw bejegende.

Zoodra het meisje was heengegaan, verliet ook Valeria de kamer en begaf zich naar den perystilus, welken zij evenwel verlaten vond. Meenende dat hare zuster met Livia naar den tuin was gegaan, om daar in vrijheid over het

nieuwe geloof te spreken, richtte zij hare schreden naar het vertrek haars vaders.

Tot hare verbazing vond zij Albina nedergezeten aan het ziekbed van Sempronius, wien zij voorlas uit een werk van Epicurus. De Vestaalsche sloeg de oogen op, toen zij hare zuster hoorde binnentreden, en verzocht haar met een teeken, het stilzwijgen over het zooeven voorgevallene te bewaren.

— Zuster, sprak Albina, terwijl zij opstond en het manuscript ter zijde legde, ik vrees uwe plaats te hebben ingenomen.

Toen de kranke Valeria bespeurde, zuchtte hij diep.

— Albina, zeide hij, las mij iets voor in betrekking tot een onderwerp, hetwelk mijn geest sedert geruimen tijd bezighoudt. Doch, mijn dierbaar kind, tevergeefs poog ik die verheven geheimenissen te doorgronden: nog immer is het duister als de nacht om mij.

— Wat beangstigt u zoozeer, vader? vroeg Valeria, overtuigd, dat de hitte der koorts den wijsgeer voor het oogenblik het gebruik zijner verstandelijke vermogens benam.

— Duisternis na het verscheiden van deze aarde! Wie vermag te zeggen, wat ons in het rijk der schimmen wacht, of wij zelven niet slechts schimmen zijn? hernam Sempronius als wanhopig.

Albina verliet het vertrek en Valeria nam het manuscript weder ter hand. Haar vader evenwel verzocht haar, niet verder te lezen.

— Genoeg voor het oogenblik... Gelijk mijne vadersen, zal ik eenmaal den drempel der eeuwigheid overschrijden, zonder te weten, wat mij aan gene zijde van het graf te wachten staat.

Valeria was hevig ontsteld.

— Vader, gevoelt gij u zeker vandaag?

— Neen, noch beter, noch slechter. Heeft men iemand uitgezonden om Jupiter in zijn heiligen tempel offeranden op te dragen?

— Ja, dierbare vader! ik zelf bracht vele uren door voor het altaar van Hygia, en toch is er niet de minste verbetering in uw toestand.

— O! hoe gaarne zoude ik datgene vinden, waarnaar ik reeds zoo lang zocht. Helaas! ook Athene's wijsgeeren brachten mij niet op het

spoor der waarheid... En toch, toch moet ik slagen, Valeria! riep hij uit als bezield met nieuwe kracht. Zoek, onverschillig waar, zonder u te bekommeren over de richting, welke uwe studiën zullen nemen.

De uitnoodiging voerde der jonkvrouw opnieuw de woorden voor den geest, in den perystilus door Livia uitgesproken. Met eene diepe verachting wierp zij deze herinnering verre van zich.

— De God dier ellendige Christenen zoude ons « het leven en de onsterfelijkheid » brengen, eene taak, waaronder de doorluchtigste onzer filosofen bezweken! Onmogelijk! mompelde Valeria. En wederom greep zij het handschrift en poogde er een leiddraad in te ontdekken, welke haar tot het licht voeren konde, waarnaar Sempronius zoo vurig verzuchtte. Vruchteloos, alles vruchteloos! Haar vader had gelijk; men was veroordeeld, rond te blijven tasten in het ondoordringbaar duister, dat de heidensche wereld omhulde. Verloren moeite! Zelfs niet het geringste straaltje van de zon der waarheid drong door aan den zoo zwaar benevelde horizon.

Nadat de zieke ingeslapen was, riep Valeria eene slavin en beval haar, nauwkeurig op den koortslidder te waken. De badzaal binnentredende, zag zij Albina, die den wensch te kennen gaf, een onderhoud zonder getuigen met hare zuster te hebben.

De trotsche jonkvrouw had het tooneel van dien morgen niet vergeten en ontving de Vestaalsche maagd met zichtbare koelheid.

— Zuster, gij denkt ongetwijfeld aan de onvoorzichtige uiting eener oogenblikkelijke opwelling van mijne voor gevoelige indrukken zoo ontvankelijke ziel; vergeet alles, bid ik u, gelijk, ik ook zelf zal trachten het te vergeten. Is u dit evenwel niet mogelijk, denk dan, dat ik niet wist, wat ik zeide.

— Vergeten! herhaalde Valeria, nauwelijks begrijpende, wat haar verzocht werd. Maar, zuster, gij zijt...

— Ja, ik ben Albina, de Vestaalsche, en dat zal ik immer blijven.

Valeria scheen een weinig gerust gesteld.

— Onze goede Flora zij geprezen! Ach! ik

vreesde, dat gij op het punt waart, even ondoordacht te handelen als Livia.

Albina sloeg de oogen neder en antwoordde:

— Het is zeer wel mogelijk, dat de nieuwe godsdienst iets behelst, wat met de waarheid strookt. Denk echter aan de schande, welke mij zoude bevleken, als ik er in toestemde mij openlijk aan te sluiten bij de sekte, welker volgelingen men Christenen noemt. Welk een ergenis zoude deze te Rome verwekken! Welk een oneer zoude den tot heden vlekkeloozen naam der Graccussen bezoedelen, als men vernam, dat Albina, de priesteres van Vesta, den dienst der Romeinsche goden verlaten had, om kristene te worden!

Een kus was het eenige antwoord van Valeria. Toch lieten Livia's woorden, welke in zoo nauw verband stonden met den last, haar door den beklagenswaardigen wijsgeer opgedragen, een diepen indruk achter. « Het leven en de onsterfelijkheid in het licht gesteld! » Hoe de schier eindeloze diepte dier geheimzinnige woorden te peilen?

Desniettemin hoopte zij, dat de matrone zich bedroog en dat hare zuster den dienst der goden niet zoude verwerpen, om nieuwigheden aan te kleven, volgens hare meening slechts ijdele hersenschimmen eener verhitte verbeelding.

Op het oogenblik, dat zij haar bad ging nemen, riep zij Cecilia. Nog wist zij niet, op welke wijze het meisje te straffen. Fulvia bij zich te nemen en Cecilia gewoon slavenwerk te doen verrichten, hiertoe kon zij niet besluiten, want nog altijd gevoelde zij zich tot de zuster van Lucius aangetrokken.

Behalve vele andere goede eigenschappen bezat het meisje deze, dat haar fijne, kiesche smaak door dien van geen harer gezellinnen geëvenaard werd. Een en ander vormde haar dus tot eene in alle opzichten zeer geschikte kamervrouw.

Gedurende haar toilet, bewaarde de jonkvrouw een volstrekt stilzwijgen. Cecilia merkte dit op en vroeg zich nu angstig af, van welken aard de straf wel zijn zoude, welke men haar ging opleggen. Zoodra de meesteres ge-

kleed was, verwijderde zij zich. Niet één woord was over hare lippen gekomen, tenzij een kort bevel, na de verrichting der gewone bezigheden op de markt bloemen te gaan koo-
pen.

Op het gelaat van Cecilia teekende zich de levendigste ontroering. De blijde gedachte aan het wederzien van haar ouden vriend vulde haar hart zoo zeer met innige vreugde, dat de treurige beelden, welke voor haar geest zweefden, gedurende een oogenblik werden weggevaagd. Toen zij zich gereed maakte den haar opgelegden last te gaan vervullen, ontmoette zij tot hare teleurstelling de blinde Joodsche, die haar aansprak.

— Is Cecilia hier? vroeg Drusille.

— Ja, antwoordde het meisje vrij ongeduldig, maar ik sta op het punt heen te gaan.

— Mijne meesteres, vernomen hebbende, dat gij u gereed maaktet naar de markt te gaan, beval mij u te vragen, of ik u wellicht konde vergezellen.

Gaarne zoude Cecilia een weigerend antwoord gegeven hebben, doch zij durfde dit niet en stemde daarom, hoewel noode, toe.

De meisjes begaven zich dan hand aan hand op weg en wisselden geen woord, voor dat zij op het marktplein waren aangekomen. Cecilia zocht overal naar haar vriend, maar tot haar innig leedwezen bevond zij de plaats ledig, vanwaar hij gewoon was het volk toe te spreken, en zijne leerstellingen te verkondigen.

De oorzaak zijner afwezigheid werd haar spoedig bekend uit de gesprekken der koopvrouwen.

— De Nazarener zal heden niet komen, sprak de eene.

— Mogen de goden hem tenminste zoo lang ophouden, tot dat ik al mijne granaatappelen verkocht heb, want de Joden bespieden hem en het ware zeer wel mogelijk, dat wij van eene oproerige beweging getuigen waren, voegde eene andere er bij.

Drusille richtte het hoofd op.

— Wie is die Nazarener, vroeg zij; is hij niet Paulus genaamd?

— Zwijs, zwijg, hernam Cecilia. Als men u over Paulus hoorde spreken, zoude men misschien te weten komen, dat ik hier zoo vaak luisterde naar iemand, die uit den mond van hem zelven de waarheid leerde kennen.

— De waarheid! herhaalde Drusille. Ge-
looft gij dan, dat Paulus de waarheid verkondigt?

Cecilia wierp een vorschenden blik op de blinde, als om er zich van te verzekeren, dat zij haar veilig het gewichtige geheim konde toevertrouwen.

— Ik ben kristene, murmelde zij eindelijk.

Voor alle antwoord sloot Drusille hare gezellin in de armen en omhelsde haar teederlijk.

— Wij zijn dus zusters, hervatte zij op een toon, waarin reine vreugde doorstraalde; zusters in Jesus-Christus...

Voor dat Cecilia van hare verwondering bekomen was, klonk een smartkreet door de lucht. De jeugdige blinde, dit hoorende, greep hare geleidster bij den arm en verzocht schier smeekend:

— Cecilia, ik herken die stem, dien kreet. Geleid mijne schreden derwaarts; het is mijn vriend... Moge ik thans hem ter hulp snellen, gelijk hij het mij eenmaal deed!

HOOFDSTUK XXVI

NASPORINGEN VAN LUCIUS

Zoodra Lucius te Athene ontscheept was, begaf hij zich aanstonds op weg, ten einde inlichtingen te verzoeken aangaande eene patricische familie, die Rome verlaten en zich in de hoofdstad van Griekenland gevestigd

had. Op zijn vragen echter antwoordde men schouderophalend, dat het wegens de aanwezigheid van zoovele edele Romeinen niet licht zoude gelukken, de bewuste familie te vinden, als men ten minste niet wist, in welk gedeelte

der stad zij haar verblijf hield. Men ried hem verder aan de aristocratische wijken te doorzoeken, hetgeen door den knaap niet werd nagelaten.

Voorzien van eenige sesterceen, waarmee de scheepskapitein zijn arbeid beloond had, richtte hij zijne schreden naar het groote marktplein, aan het uiteinde der stad. Daar begon hij zijne nasporingen, welker doel zich voor het oogenblik uitsluitend tot het weder vinden van Cecilia bepaalde.

Evenwel werd hij in zijne hoop bedrogen, iemand over Sempronius Graccus te hooren spreken.

Tevergeefs leende hij een aandachtig oor aan al de gesprekken, welke hij kon opvangen: geen woord werd gerept over de zaak, die hem zoo nauw aan het harte lag.

Daar zijne middelen spoedig geheel uitgeput waren, vatte hij het voornemen op, eenige oude vrienden zijns vaders te gaan opzoeken, en hen te smeecken, hem in dien hachelijken toestand bij te staan. Slechts door den nood gedrongen, nam hij hiertoe zijn toevlucht.

Met recht meende de knaap, dat vrienden in den nood slechts zelden worden aangetroffen, hetgeen onder meer hieruit bleek, dat niemand van zijne voormalige kennissen zich eenige moeite had gegeven, om de arme Cecilia voor de slavenketenen te vrijwaren. Wat dan mocht hij zelf wel verhoppen?

Meer en meer evenwel kwam in Lucius de overtuiging tot rijpheid, dat hij niet alleen konde handelen, dat hij zonder hulp nimmer zoude slagen. Op zekeren dag dus, begaf hij zich naar de woning van een rijken grijsaard, die met de familie van den epicurist gedurende verscheidene jaren in vriendschappelijke betrekking had gestaan.

— Wilt gij uw meester zeggen, dat Lucius, de Athener, een gehoor verzoekt? zeide hij op den toon van een vriend des huizes tot den slaaf, die den post van portier bekleedde.

Lucius had wel zorg gedragen, den huisgoden zijn eerbiedigen groet te brengen, doch zijn slechte kleeding wekte de achterdocht op van den Cerberus, die op vrij ruwen toon den

bezoeker verzocht op zijde te gaan, om een client door te laten.

De aanmatigende houding van den portier vertoornde Lucius temeer, daar het ontvangen bevel met een duw gepaard ging.

— Slaaf, riep hij uit, durft gij u vermeten de hand op te heffen tegen een Athener? Neem u in acht, bij de goden! of...

— Ik heb wel wat anders te doen, dan met kleine jongens te twisten, grijsde de man. Ge kunt evenals de andere wachten tot uw beurt gekomen is.

Dit zeggende plaatste hij zich voor de deur, teneinde de nieuwaangekomenen te onder vragen, alvorens hun den toegang tot de vestibule te verschaffen.

Lucius was woedend, doch moest zich niettemin onderwerpen, waarom hij de wijste partij koos en naar het voorhof ging, waar reeds een aantal clienten vergaderd waren.

— Agamas is een echte liefhebber van kostbare kleinoodiën, zeide een der wachtenden, drager van een vasette, welks inhoud men gemakkelijk raden kon.

— Kleinoodiën! van die dingen heb ik geen verstand; maar bij alle goden! als Agamas een goed beoordeelaar is van ouden, echten Falerner, dan voorzeker zal hij niet aarzelen, mij met een flinke bestelling te vereeren sprak een wijnhandelaar, wiens purperen neus voor de degelijkheid zijner waar pleitte. Zulk een goede gelegenheid komt niet licht weder voor, en, bij Bacchus! Agamas zal er gebruik van maken.

— Of gij mist een aardig zaakje, merkte de juwelier lachend op.

— Misschien wel, was het antwoord. Maar... wat is dat? voegde hij erbij een anderen persoon ziende binnentreden, die eene verzameling prachtige kleederen op den arm droeg.

— Ziet hier een staaltje van de fijnste mode, sprak de nieuwe bezoeker. Ik heb deze kleederstukken vervaardigd naar modellen, mij rechtstreeks uit Rome toegezonden. Deze purperen zijde, met zilveren franjes afgezet, is de stof welke door den keizer werd gedragen,

toen hij de laatste maal voor het volk op de lier speelde.

— Bij alle goden! het is eene ware pracht. Ongetwijfeld heeft die rijke stof den keizer zeer goed gestaan, want zijne lange krulharen moeten bepaald voordeelig zijn uitgekomen bij het heerlijke purper van uwe zijde.

— Nero heeft een zeer fijnen smaak. Als ik er in slaag Agamas van de voortreffelijkheid mijner waar te overtuigen, dan zal hij niet nalaten, zijne kleederkast eens ferm aan te vulen en op deze wijze wijze mijne beurs te spekken.

De andere begonnen te lachen.

— Gij wilt hem dus wijs maken, dat zijne grijze haren met de gouden lokken des keizers in schoonheid kunr wedijveren? vroeg de juwelier.

— Kijk! bij de muts van Cesar! Ook gij zult tot een dergelijk middel wel uw toevlucht moeten nemen en den oude zeggen, dat uwe juweelen hem zouden doen schitteren, als ware hij Poppea zelve.

— Halt! bij vader Bacchus! slechts de wijn kan het bloed in zijne bijna uitgedroogde aderen doen gloeien. Mijn Falerner heeft onder andere de schoone eigenschap, dat hij den mensch kooplustig stemt, waarom ik u in uw eigen belang durf aanraden, mij het eerst bij hem toe te laten. Nadat Agamas een schaal van het edele druivenbloed geledigd heeft, zal hij u voorzeker niet ongetroost wegzenden. Moet gij niet met deze meening instemmen?

— Inderdaad, gij zijt een rechte slimmerd, zeide de juwelier. Ik heb dezen morgen wel een uurtje te verliezen, waarom gij voor mij tot den oude moogt gaan, mits gij belooft mij bij uw terugkeer te zeggen, of zijn parasiet bij hem is.

— Goed gesproken, vriend. Als ik een vat van mijn kostbaren Falerne te missen had, zoude ik er om uwent wille de kraan in steken. Toch hoop ik dat de parasiet niet bij Agamas is, want hij beweert immer, dat men zich op de markt alles veel goedkooper en beter kan aanschaffen, dan door bemiddeling van een fatsoenlijk koopman, die zijne waar aan huis te koop biedt. Het is bijna onmo-

gelijk in zijne tegenwoordigheid een redelijk zaakje af te sluiten.

— Ook ik ben van uwe meening, hernam de kleermaker; toch heb ik den parasiet voor een ongelooflijken spotprijs eene zijden tunica aan de hand gedaan, opdat ik door zijne tuschenkomst ten koste zijns beschermers een duitje kon verdienen. Ach! de gouden dagen mijner jeugd zijn, helaas! vervlogen, ging hij voort en wierp een blik op Lucius, die zich in een hoekje schuil hield.

Alle oogen richtten zich toen naar dezelfde plaats, terwijl een minachtend lachje de lippen der aanwezigen krulde en zij door spotkende gebaren hunne meening aangaande de tegenwoordigheid van den knaap te kennen gaven.

Lucius hoorde slechts half onderdrukte uitroepen, als: Zeer verwonderlijk! Zeer aardig! Wat men al niet moet beleven!

De op hem gevestigde blikken zeiden hem zeer duidelijk, dat men het op zijn persoon gemunt had. Hoewel niet zeer op zijn gemak, ter oorzaak van de minder benijdenswaardige oplettenheden, waarvan hij het voorwerp was, waagde hij het desniettemin staande, den wijnhandelaar aan te spreken, die onzen vriend, naar het scheen, zeer wel kende.

— Ik geloof, dat gij mij kent, sprak de jongeling stoutmoedig. Hebt gij mijn vader niet eenige vaten wijn verkocht?

De koopman maakte een ontkennend gebaar.

— Gij bedriegt u, antwoordde de gunsteling van Bacchus. Sedert lang woon ik te Athene en heb in al dien tijd slechts groote huizen bediend; aldus is het niet waarschijnlijk, dat ik uw vader heb gekend.

Lucius bloosde bij deze onverdiende beleediging. Evenwel had hij geleerd hoon en smaad zoo al niet met verdueligheid, dan toch stilzwijgend te verdragen; ook nu koos hij de wijste partij en ging bedaard naar zijne plaats terug.

Eenige oogenblikken daarna werd eene zware gordijn opgehaald en verzocht de slaaf een bezoeker binnen te treden. Tegelijkertijd kwam de tafelschuimer naar het getal verne-

men der personen, die toegelaten moesten worden.

— De edele Agamas zal u heden niet allen kunnen ontvangen, zeide hij en fronste de wenkbrauwen bij het zien van den juwelier, die binnen poogde te dringen.

Ook Lucius deed een paar schreden voorwaarts.

— Het is voor mij van groot belang, dezen dag bij uw meester te worden toegelaten, drong hij aan.

De tafelschuimer bezag den knaap van het hoofd tot de voeten.

— Als gij den onbeschaamde speelt, mijn jongen, zult gij noch heden, noch morgen een gehoor bekomen.

— Zoudet gij hem willen verwittigen, dat Lucius, de zoon van een zijner oude vrienden, hem wenscht te spreken? vervolgde Cecilia's broeder, zonder acht te slaan op de ruwe woorden, welke men hem toestierde.

— Lucius!... Lucius!... herhaalde de parasiet. Nu schiet mij iets te binnen, voegde hij er grijnslachend bij; ook Agamas zal zich uwer ongetwijfeld herinneren.

— Ja, mijn vader was een epicurist gelijk Agamas, zeide Lucius met zekeren trots.

Een veelbeteekende glimlach verhelderde het gelaat der aanwezigen. Opnieuw begon men zich ten koste van den knaap te vermaken, en dit duurde voort tot aan de toelating van den wijnhandelaar. Het verwonderde Lucius zeer, dat men hem niet voor alle anderen den toegang tot den heer des huizes verschaftte, doch hij troostte zich hierover, denkende, dat het spoedig zijne beurt zoude wezen.

De knaap vergiste zich evenwel deerlijk. De een na den andere werd binnengelaten, terwijl men zijne tegenwoordigheid, naar het scheen, vergeten had. Dit bewoog hem, zich opnieuw te doen aandienen, maar deze herhaalde poging baarde hem weder eene teleurstelling.

— Dat Lucius wachte, klonk het niet zeer troostrijke antwoord.

Eerst toen al de clienten toegelaten waren, werd hij ten gehoor ontvangen. Reeds aanstonds na zijn binnentreden, ondervond hij

maar al te zeer, dat zijne komst den grijsaard niet welkom was.

— Onbeschaamde knaap! hoe durft gij u vermeten, mij onder de oogen te komen?

Lucius was door dit ongunstig onthaal pijnlijk getroffen en antwoordde stamelend:

— Ik weet niet..., ik kan niet zeggen...; mijn vader was een uwer vrienden, en...

— En de grootste schurk van Athene, zonder nog te spreken over uwe moeder en over de schande, waarmede zij haar naam bezoeeld heeft, sprak de oude toornig.

— Mijne moeder! herhaalde Lucius. Zoudt gij mij kunnen zeggen, wat zij misdreef?

— Het was eene vrouw...

— En dat zegt genoeg, voltooide de parasiet laatlunkend.

— Goed, maar aan welke misdaad heeft zij zich plichtig gemaakt?

— Ik herhaal het: het was eene vrouw, niets beter dan de rest van hare kunne, en misschien nog veel erger.

— Ja, veel erger, gromde de tafelschuimer.

— Welnu, daar gij aldus spreekt over haar, die mij het leven gaf, moet gij voorzeker wel doorslaande redenen hebben, haar te beschuldigen.

Dit zeggende, wendde Lucius zich tot den indringenden fortuinzoeker van den ouden egoïst.

De tafelschuimer zag op naar Agamas, hief de handen ten hemel en sprak een woord. Het voegde hem niet, in zijn eigen naam te spreken, want hij was slechts de echo zijns beschermers.

— Nog eens, gij zijt onbeschaamd in den hoogsten graad, hernam de grijsaard. Waarom hebt gij u op eene zoo onbeschofte wijze bij mij ingedrongen?

— Ik ben gekomen, teneinde u, als ouden vriend mijns vaders, te verzoeken mij bij te staan in den nood, waarin ik verkeer. Daar gij evenwel de betrekkingen, welke u eertijds aan mijne familie verbonden, vergeten schijnt te hebben, zal ik mij tot het reeds gezegde bepalen.

— Neen, bij de goden der onderwereld! Ik heb niets vergeten; mijne voormalige betrek-

kingen tot uw vader kostten mij maar al te veel. Hij heeft mijne geldkist zoozeer verlicht, dat zijne herinnering mij wel immer bij zal blijven.

— Goed gesproken, grinnikte de parasiet.

— Het spijt mij, zeide Lucius met ongeveinsd leedwezen; daar wijlen mijn vader uw schuldenaar was, wil ik zijn schuldenlast geenszins verzwaren, door u geld of ook slechts eene raadgeving te verzoeken.

Daarop maakte de knaap een koele buiging en verwijderde zich zoo snel, als zijne wankele beenen het veroorloofden.

Reeds voor dat hij dien ongastvrijen drempeel betreden had, kwelde hem de honger en thans, na eenige uren wachters, was hij dermate uitgeput, dat hij zich nauwelijks kon staande houden.

Toen hij de vestibule doorging, ontmoette hij een slaaf, die een mandje met vijgen en granaatappelen op het hoofd droeg. Lucius gevoelde wel is waar eenigen lust, den man een paar vijgen afhandig te maken, doch hij wist deze bekoring te overwinnen en liep schier geheel moedeloos de straat op.

Hoe nu te handelen? Naar welke zijde zich thans te wenden? Hij weet het niet, Cecilia vinden, haar waarschuwen tegen den toorn harer meesteres, ziedaar de gedachte, welke hem beheerscht, welke hem overstelpt. Volgens het waas van geheimzinnigheid, dat zijne moeder schijnt te omhullen. Wat heeft zij gedaan? Waar bevindt zij zich op dit uur? Hoe vurig verlangde Lucius naar eene bevredigende oplossing dezer vragen! Welke droevige teleurstelling ware het voor hem, als hij er niet in slaagde, zijne teeder beminde zuster terug te vinden!

Grooter en grooter werd intusschen zijne behoefte aan eenig voedsel. Daar hij van Agamas slechts hoon en smaad in stede van onderstand ontving, was hij genoodzaakt een andere vriend zijns vaders op te sporen.

Deze vriend was niet zoo rijk als Agamas en bewoonde eene minder aanzienlijke wijk. Hij had slechts twee of drie slaven in zijn dienst, terwijl zijne vestibule niet overstroomd werd door clienten, die op zijne bezittingen

aasden als de gier op een lijk. Deze en andere omstandigheden deden Lucius gelooven, dat deze discipel van Epicurus hem beter zoude ontvangen dan de eerste.

Lucius werd zonder moeilijkheid in de vestibule toegelaten, en zag den wijsgeer uitgestrekt op een prachtvol rustbed, met eene ten boorde gevulde sierlijk bewerkte drinkschaal onder het bereik zijner hand.

Zijn voorhoofd was gekroond met bloemen, welke de lucht met hare zoete geuren balsemden. Toen hij zich achteloos oprichtte, teneinde een onderzoekenden blik op Lucius te werpen, was men in de gelegenheid, zijne heerlijk geborduurde tunica te bewonderen, niet minder schoon dan die der rijkste vrouwen.

— Ik kan mij uwer niet herinneren, sprak hij op ruwen toon tot Cecilia's broeder.

— Dat is wel mogelijk; toch hebt gij mijn vader zeer goed gekend, voor dat de dood zijn levensdraad kwam afsnijden.

Deze woorden hoorende, bracht de filosoof de hand voor de oogen, als wilde hij zich onttrekken aan de verschijning van een afgrijselijk spook.

— O! spreek over die zaken niet tot een leerling van Epicurus. Laten wij eten en drinken, zoolang wij het kunnen, zonder ons om de rest te bekreunen. Het leven is ons gegeven om het in al zijne heerlijkheden te genieten, en, bij Venus! ik zal deze leerstelling in praktijk brengen, voegde hij er bij, de drinkschaal aan de lippen zettende.

Lucius was ongerust.

— Gij waart een vriend van wijlen mijn vader, hernam hij, en ik ben gekomen om u te verzoeken...

Hij durfde niet voleindigen.

— Ga door, mijn vriend; misschien kan ik u ter hulp komen. Gij komt mij ongetwijfeld tot het avondmaal uitnoodigen. Maak u niet ongerust: ik ben, wat de gebruikelijke termen aangaat, niet beter op de hoogte dan gij en erger mij geenszins over den vorm der uitnoodiging, mits het maal maar goed zij.

Lucius was als vernietigd.

— Bij alle goden! riep hij uit, ik zelf sterf

van honger en kom u een weinig voedsel vragen...

De filosoof zette groote oogen op en werd bleek van verwondering.

— Hoe! gij wilt bij mij het avondmaal gebruiken, bij mij, armen man, die nauwelijks in zijne eigene behoeften kan voorzien! Waarlijk, gij beleedigt mij op schromelijke wijze!

En woedend voegde hij er bij:

— Pak u weg, of bij Bacchus! mijn slaaf zal u op gevoelige wijze aan de deur zetten.

Uitgeput door deze krachtsinspanning, viel de epicurist terug in de mollige kussens van zijn rustbed.

De arme jongen liet zich dit bevel niet herhalen en begreep, dat het beter ware van honger te sterven, dan nog eenmaal zijn toevlucht te nemen tot vrienden uit gelukkiger dagen. Eindelijk besloot Lucius door handenarbeid eenige sestercenten te verdienen en zijne nasporingen, zij het ook zonder raad of hulp, voort te zetten.

HOOFDSTUK XXVII

VRIENDEN IN DEN NOOD

Hoe zoude Lucius er in slagen, eenig geld te verdienen? Deze vraag was inderdaad gemakkelijker te stellen dan op te lossen.

De arme jongen doorliep de straten van Athene, uitgehongerd, vermoeid, zonder schuilplaats, zonder vrienden.

Eindelijk richtte hij zijne schreden naar de poort van Marathon, waar hij een man ontmoette, die gebukt onder den last van eenige ledige manden en verscheidene potten honing, slechts langzaam voortging. Luide verwenschte hij zijn treurig lot en bad de goden, hem ter hulp te komen. Het eenige antwoord evenwel, dat hij bekwam, bestond in de spottentijen der voorbijgangers en in een hagelbui van steenen en vuilnis, waarmede de onbarmhartige straatjeugd hem bestormde.

In dit hachelijke oogenblik kwam Lucius ter plaatse. Op een anderen dag hadde hij zich misschien bij de baldadige knapen aangesloten, doch op dit oogenblik gevoelde hij medelijden met den grijsaard, hoewel hij zich niet kon weerhouden te glimlachen bij de grappige pogingen, welke de oude aanwendde, teneinde de tegen hem gerichte projectielen te vermijden.

Eindelijk sprak Lucius hem aan en vroeg:

— Wilt gij, dat ik een paar van die korven voor u drage?

— Vriend, gij zijt wel goed, klonk het antwoord. Als ik Jupiter was, zoude ik wel zorg

dragen, dat het u niet aan bezigheden ontbrak.

— Welnu! hernam Lucius, ik wil gaarne werken. Wel is waar moest ik noodzakelijk eenig geld verdienen, doch desniettegenstaande zal ik u voor ditmaal zonder eenige belooning behulpzaam zijn.

— Als gij mij wilt helpen, deze kruiken en manden naar huis te dragen, zal ik u zooveel versche vijgen geven als gij eten kunt.

— Aangenomen! zeide Lucius.

Zoo gezegd, zoo gedaan. De knaap nam een gedeelte van den last, waaronder de grijsaard gebukt ging, op zijne schouders en stapte moedig voort. Onderweg verhaalde hem de oude, hoe zijn muildier kreupel was geworden, op het oogenblik zelf, dat hij de markt bereikte.

Op ongeveer een mijl afstand van de stad, op de heirbaan, die naar Corinthe voerde, werd halt gehouden en deelde de grijsaard mede, dat hij hier zijne woon gevestigd had. Lucius was uitgeput en viel naast zijn last ter aarde.

— Gij schijnt ziek te zijn, sprak de oude, neem een oogenblik rust. Ik zal u een weinig honing en wijn halen.

Dit zeggende overschreed hij den drempel van zijn hut.

Weldra verscheen eene krachtig gebouwde vrouw met eene schotel versch geplukte vij-

gen. Nauwelijks had zij den knaap bespeurd, of zij knielde bij hem neder en riep uit:

— Lucius, gij zijt het, Lucius! Dierbaar kind, wat kwelt u? Wie heeft u teruggevoerd van Rome, waar gij bij een rijken bloedverwant leefdet?

De zoete, welbekende stem zijner pleegmoeder, riep Lucius tot zich zelven. Nu eens wierp hij zijne blikken op de spreekster, dan weder op de korven naast hem.

— Is het geen droom? Is het inderdaad Junia? vroeg hij zich zelven af, terwijl hij zich de oogen uitwreef en de vrouw aandachtig gade sloeg.

Junia boog zich en omhelsde den knaap.

— Ja, ja, ik ben het, uwe pleegmoeder, antwoordde zij op liefdevollen toon.

Lucius steunde op den arm, welke hem werd toegereikt en riep uit:

— Ach! Junia, ik lijd zulk een vreeselijken honger...

— Hebt gij honger? herhaalde zij zonder de oorzaak te begrijpen. Ja, eertijds hadt gij ook vaak honger, toen ge op de markt een waakzaam oog mocht houden op de mooie granaatappelen van mijn goeden echtgenoot. Destijds had ik geen verlof u van die vruchten te geven, doch thans moogt gij er zooveel van eten, als gij wilt.

— Neen, voor het oogenblik heb ik liever een weinig honing of een gerstekoeck, want ik ben zoo uitgehongerd, dat ik op het punt sta te bezwijken.

De oogen der arme vrouw vulden zich met tranen.

Zonder tijd te verliezen, liet zij haar lieveling eenige druppelen wijn drinken en nu eens schreiend, dan weder lachend, voerde zij hem in hare ellendige woning.

— Ziehier mijn tehuis. Arnobios heeft mij verzocht zijne vrouw te worden, opdat ik de bijen zoude verzorgen. Ik meende, aan dit verzoek gevolg te moeten geven, zoodat wij thans door den band des huwelijks verbonden zijn. Om verschillende redenen verlieten wij de stad en vestigden ons op deze plaats.

Zoo sprekende liet zij vergenoegd haar blik over het kleine eigendom weiden.

Het huisje had geen vestibule; dit ware nuteloos geweest voor lieden, die het grootste gedeelte van hun tijd elders sleten.

De woning bestond uit slechts één vertrek, hetwelk tot keuken en magazijn tevens was ingericht. Het midden was voorbehouden aan de huis- en familiegoden; de standbeelden dezer laatsten waren op fraai geweven Sardijnische tapijten tentoongesteld, en maakten den trots uit van de meesteres des huizes.

De overige ruimte der kamer was met tegels van verglaasde aarde geplaveid. Men aanschouwde er verder twee fraaie beelden, het eene van Ceres, het andere van Pan, benevens den geheiligden drievoet, waarop de echtgenooten gewoon waren den tol hunner godsvrucht neder te leggen. In het rond stonden in schilderachtige wanorde eene menigte met honing gevulde bekkens en eenig bronzen vaatwerk, dat, hoewel voor het dagelijksch gebruik bestemd, zeer net vervaardigd was.

Lucius beschouwde het niet onaardig geheel met ongeveinsd genoegen, doch opnieuw kwam hem de vraag over de lippen:

— Junia, kunt gij mij iets te eten geven?

— Stil, mijn kind, gij verscheurt mij het hart. Wees overtuigd, dat ik het weinige, dat ik bezit, volgaarne met u zal deelen.

De goede vrouw verzocht toen den knaap zich op een landelijk rustbed uit te strekken, gedurende den tijd, welke zij voor het bereiden van het avondmaal noodig had.

Intusschen was Arnobios binnen getreden en nu haastte zich Junia haar echtgenoot mede te deelen, dat hun gast en het geliefde kind, waarover zij hem zoo vaak gesproken had, een en dezelfde persoon was.

— Hij is welkom, goede Junia, want onder alle kinderen van Athene is hij alleen mij ter hulp gekomen. Zet hem een stuk van onzen besten kaas, een mooien honingraat en een lekkeren geitebout voor.

Bij deze woorden van haar echtgenoot, deed Junia een vroolijken lach hooren.

— Met welk recht, vroeg zij, bemoeit gij u met mijne keukenzaken? Ga maar spoedig de korven binnen halen of gij krijgt zelf niets.

Nadat zij vervolgens Lucius eenige vijgen

gegeven had, maakte zij haastig de toebereidselen tot het avondmaal. Ofschoon alles eenvoudig en landelijk was, smaakten de spijsen overheerlijk, want meer dan ooit was hier het spreekwoord van toepassing, dat honger de beste saus is. Het geitenvleesch, het gerstebrood, de met noten en vijgen gebakken koeken, alles werd naar wensch bevonden. De knaap at langzaam, volgens den raad van Junia, die hem voorzichtigheidshalve de best verteerbare stukken voordiende.

— Mijn echtgenoot, sprak de trouwhartige vrouw, moet aanstonds onze kudde geiten gaan halen; ik zelve heb slechts weinig te doen, zoodat gij mij op uw gemak uw wederbaren kunt vertellen, in zooverre tenminste als het u goeddunkt. Ook zult gij niet nalaten mij te zeggen, of Cecilia gezond en wel is.

Hier schoten de oogen van Lucius vol tranen.

— Cecilia! Helaas, Junia! ik vrees haar nimmer weder te zien...

— Uwe zuster niet weder te zien! De rijke bloedverwant, die u beiden geherbergd heeft, zal u toch wel...

— Wie heeft u gezegd, dat wij door een rijken bloedverwant opgenomen waren?

— Nemisa, toen zij met haar zoon Athene verliet.

— Dat is gelogen, Junia! riep Lucius driftig uit. Wij werden verkocht, Cecilia en ik; ja, verkocht om met den prijs van dien schandelijken handel den schuldenlast van onzen vader te dekken.

— Verkocht! herhaalde de pleegmoeder en sprong op van haar zetel. Dierbare kinderen! ik, die u van uwe moeder ontving en beloofde, u als mijn eigen vleesch en bloed lief te hebben!

— Gij hebt gedaan wat gij kondet, hernam Lucius op een toon, waarin levendige dankbaarheid doorstraalde; doch het was u niet mogelijk, te verhoeden, dat wij door de schuldeischers van onzen vader naar de slavenmarkt gevoerd werden.

— En gij beiden werdt dus als slaven verkocht! snikte Junia ontroerd.

— Ja, doch ik ben ontsnapt aan het treurig

lot, dat men mij bereidde. Ik ontvluchtte de markt en Cecilia werd alleen verkocht. Volgens werd zij naar Athene teruggevoerd en ook ik ben haar gevolgd.

— Cecilia is dus te Athene? Den goden lof! Maar waarom hebt gij haar niet medegebracht?

— Ik heb tevergeefs naar haar gezocht, antwoordde Lucius treurig. Zij is de kamervrouw geworden van eene Romeinsche, die tot de familie der Graccussen behoort. Al mijne pogingen om haar verblijf te ontdekken bleven, helaas! tot dusverre vruchteloos, hoewel ik zeker weet, dat zij zich binnen de muren van Athene bevindt.

— Goed, als die familie zich hier in de nabijheid gevestigd heeft, dan zal Arnobios haar verblijf ontdekken; want hij is het best bespraakt van allen, die ter markt komen. Zelfs aarzelt hij niet, onbevungen zijn oordeel over de handeling van den Areopagus te zeggen, voegde Junia er met een fijn lachje bij.

— Gaat gij niet naar de markt, Junia?

— Neen, want als ik mijn tijd te Athene verbeuzelde, wie zoude dan op mijn eigendom passen? Doch, wees gerust, Arnobios zal Cecilia vinden.

— O! ik denk niet alleen aan mijne zuster, doch aan mijne moeder, hernam Lucius met een diepen zucht.

Een wolk van misnoegen overtoog het gelaat van Junia.

— Gij hebt dus de raadgeving uit het oog verloren, welke ik u gaf, toen ik u het bewuste perkament ter hand stelde? Nog eenmaal: vergeet, dat gij ooit eene moeder hadt.

— Ik kan het niet vergeten, goede Junia, want ik ben thans geen kind meer, en moet en zal haar terugvinden.

Junia sprong op.

— Hebt gij dat handschrift gelezen? vroeg zij levendig.

— Helaas! hoe ware mij zulks mogelijk geweest? Ik kan niet lezen, maar ik zal het leeren. Als mijne moeder aan het perkament eenig geheim heeft toevertrouwd, is het aan mij, haar zoon, en aan niemand anders, het te ontsluieren. Overigens heb ik mij wel ge-

wacht, deze bladen aan een vreemdeling te toonen. Weet gij misschien, wat zij inhouden ?

— Ik heb den bundel zelfs niet eens ontrold. Uwe moeder heeft mij voor haar vertrek van Athene door een vreeselijken eed verbonden. Zij deed mij beloven, dit manuscript haren kinderen ter hand te stellen, zoodra zij groot geworden waren, zonder er vooraf een blik in te werpen.

— Hartelijk dank, Junia, gij hebt getrouwelijk uw woord gehouden. Wellicht zal het mij, dank zij dezen schat, gelukken mijne moeder op het spoor te komen. Is het niet mogelijk, dat zij nog te Athene leeft ?

— Neen, zij is er niet. Men heeft haar het verblijf binnen de muren dier stad verboden.

— Dus is mijne moeder bij rechterlijk vonnis verbannen ? Welk toch was haar misdaad ?

— Zij heeft terzelfdertijd de goden en de menschen beleedigd.

— Is het mij niet veroorloofd te weten, van welken aard die beleediging was ? Dezen dag hoorde ik van haar spreken, als hadde zij zich op zware wijze vergrepen. Wat rechtvaardigt eene dergelijke beschuldiging !

Junia antwoordde slechts door een zucht.

Weldra vertoonde zich haar echtgenoot en vroeg, hoe het met de bijen ging. Na hem op dit punt gerust gesteld te hebben, verzocht Junia inlichtingen omtrent eene patricische familie, de Graccussen, die Rome verlaten en zich te Athene gevestigd moest hebben.

Arnobios sprak liever over een ander onderwerp.

— Spreek mij niet over die lieden, zeide hij, of bij Pan ! gij brengt mij in een slechten luim.

— Geduld ! Geduld ! Ik moet in elk geval het verblijf der Graccussen ontdekken, hernam Junia met klem.

— Ik wil niets met die Romeinen te doen hebben, met die verwijfde fatten, welke de manieren van onzen wijsgeer Plato komen naäpen, als konde dit hen wijzer maken. Dat Lucius zich met mij naar de markt begeve, daar kan hij ongetwijfeld een en ander te weten komen, want de koopvrouwen zijn doorgaans goed op de hoogte van die zaken.

— Gaarne, hernam Lucius, en indien ik u van eenig nut konde wezen ware het mij recht aangenaam, u te helpen.

— Gij zijt zeker een brave jongen, te braaf om in de stad te leven. Gij moest trachten een kleinen handel te beginnen.

— O ! mocht zich hiertoe de gelegenheid aanbieden !

— Welnu ! beproef het. In afwachting van den goeden uitslag, bied ik u voorloopig tafel en bed aan en nog eenige sesterceen op den koop toe. Wat zegt gij hiervan, Junia !

De aangesprokene wist niet wat te antwoorden. Wel is waar zag zij, dat Lucius met het voorstel instemde, doch zij begreep tevens, dat de knaap voor iets beters in de wieg was gelegd. Daarom vergenoegde Junia zich er mede, op betekenisvolle wijze de schouders op te halen.

— Ik kan uwe gedachten wel raden, Junia ; maar wat zal er van mij geworden, als ik de welwillende aanbiedingen van uw echtgenoot afsla ? Ik heb beproefd te bedelen ; zulks zal niet meer gebeuren. Ik heb honger geleden en zoude mij niet gaarne nog eenmaal aan een dergelijke ellende blootstellen. Vreemd aan alle wetenschappelijke kennis, ben ik wel genoodzaakt, door handenarbeid een stuk brood te verdienen.

— Maar gij zijt te Athene te midden eener schier voorbeeldelooze weelde geboren ; hoe zal het u thans mogelijk zijn, u aan den verkoop van honing en druiven te gewennen ?

— Goede Junia, het is beter die zaken te verkoopen, dan zelf verkocht te worden, en de herinnering aan het droevig verleden zweeft nog te duidelijk voor mijn geest, dan dat ik mij zoo gemakkelijk tot een onberaden stap zou laten verleiden.

— Gij spreekt waarheid. In elk geval zoude ik toch voor uw welzijn kunnen waken en de vereischte voorzorgen nemen, teneinde u allen arbeid te beletten, welke uwe zwakke krachten te boven ging.

— Tevens zal mij de tijd niet ontbreken tot het aanleeren van lezen en schrijven. O, Junia ! zeg toch, dat gij te mijner liefde aan dit plan uwe goedkeuring hecht !...

INHOUD

	Blz.
I Het plan van Agrippina	3
II De oude bedelaar	10
III Het drama op den berg	18
IV De tijgerin	30
V Het offer	39
VI Op zee	45
VII Het hol van moeder Barbilla	55
VIII De jonge priester	61
IX In doodsgevaar	71
X Aan het Romeinsche hof	78
XI De jonge Imperator	85
XII De ontmoeting	94
XIII De verdwijning van Christina	101
XIV De smart van Nero	107
XV De strijd tusschen liefde en plicht	117
XVI De driekantig geslepen dolk	126
XVII De brandbrief	133
XVIII Nero bij zijne moeder	139
XIX De schaking	146
XX Pallas versmaad	150
XXI De ontvoering	153
XXII Moeder en zoon	157
XXIII De keerzijde in het gemoed van den Imperator	168

TWEEDE DEEL

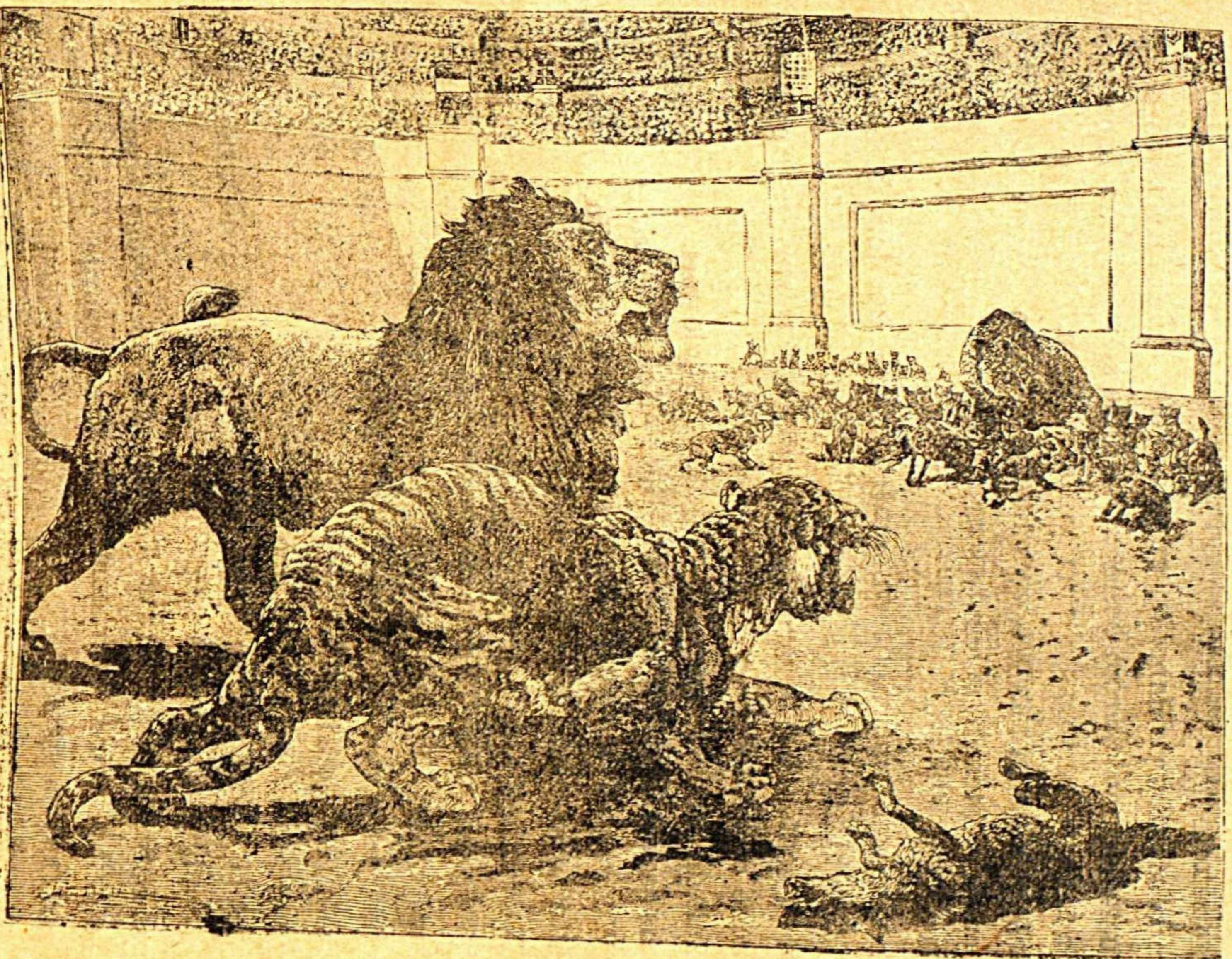
DE MARTELAARS VAN HET CHRISTENDOM

I Saulus	173
II De HH. Maria Magdalena, Martha, Lazarus en Joseph van Arimathea	177
III De H. Petrus te Rome	184
IV Seneca onderricht zijn leerling, dat Agrippina de moordenares van Claudius is	191
V De wraak van Christina	197
VI Octavia en Christina	202
VII De giftbloem der dwingelandij	206
VIII Arme Octavia	213
IX De twee kinderen	218
X De verachte secte	223
XI Athene	228
XII Vlucht van Lucius	233
XIII De geheimzinnige gevangene	237
XIV Het feest van Bacchus	242
XV Op zee	248

XVI Een gastmaal ten huize van Sempronius Graccus	252
XVII De samenzweerders	257
XVIII De aanslag	267
XIX Het plan van Tigellinus	274
XX De eerste aanslag	279
XXI De moedermoord	285
XXII De kerk van Athene	293
XXIII De dienst der Goden	298
XXIV Het orakel van Delphi	302
XXV Het besluit	307
XXVI Nasporingen van Lucius	312
XXVII Vrienden in den nood	317
XXVIII Nieuwstijdingen	322
XXIX Een oproer	327
XXX De ontmoeting	331
XXXI De aanklacht	336
XXXII Het vonnis	340
XXXIII De volkswoede	344
XXXIV Octavia's besluit	349
XXXV Het plan van Poppea	352
XXXVI Arme Octavia	355
XXXVII Vervolging	361
XXXVIII Licht in den avond	366
XXXIX Romeinsche lijkplechtigheid	372
XL Rome in brand	377
XLI De plichtigen	381
XLII De Christenbeul	386
XLIII De HH. Petrus en Paulus	390
XLIV De H. Marcus	394
XLV De eerste vervolging	398
XLVI Het blijde wederzien	403
XLVII De fakkels van Nero	408
XLVIII De mismoed van Paulo	412
XLIX De straf	416
L In de arena	420
LI Een bruiloftsfeest	426
LII Wat Sempronia in den kuil der Christenen zag	434
LIII De marteldood	439
LIV De Kelten	445
LV In slavernij	452
LVI Plantinus in slavendienst	455
LVII Het brandmerk	461
LVIII Het oproer der slaven	464
LIX De marteldood	468
LX Het einde van een dwingeland	471

Het scheen alsof de oud-Romeinsche heldhaftigheid, die in den Senaat nog slechts een half dozijn echte bewonderaars telde, in de harten dezer geringe, eenvoudige lieden was teruggekeerd, ten einde het ontarde menschedom niet aan zich zelve te laten twijfelen.

De overige huisgenooten van Octavia, die de pijnen niet konden weer-

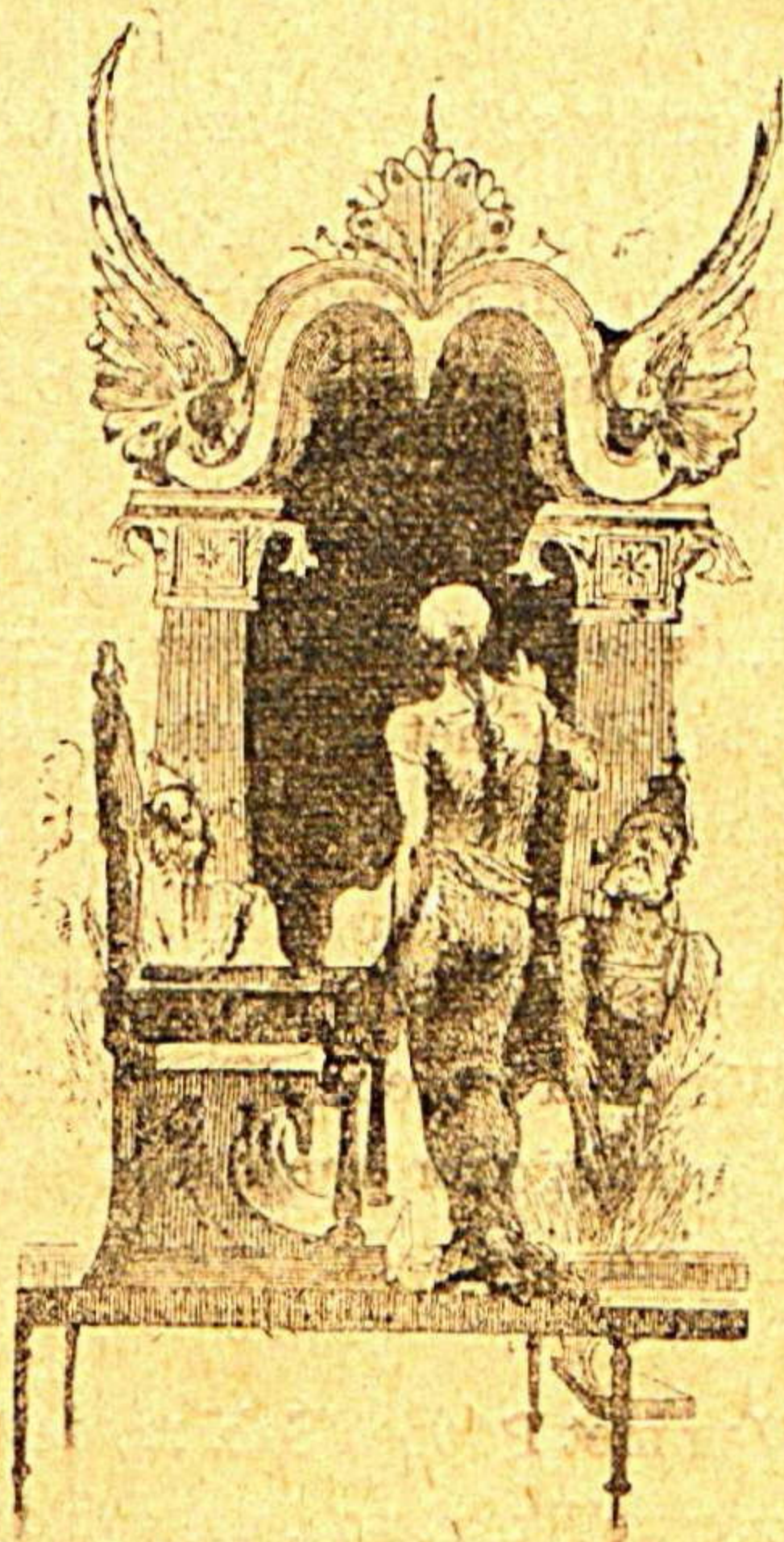
De wilde dieren in de arena.

staan en den aanklager ter wille waren, kwamen nauwelijks in aanmerking. Tigellinus kookte van woede, hoewel hij het tegenover den Senaat deed voorkomen, alsof hij de schuld van de aangeklaagde overtuigend bewezen achtte.

— Er zij vergripen, die uit elken straatsteen woedende strijders opwekken voor het mishandelde recht ! had Thrasea gezeid.

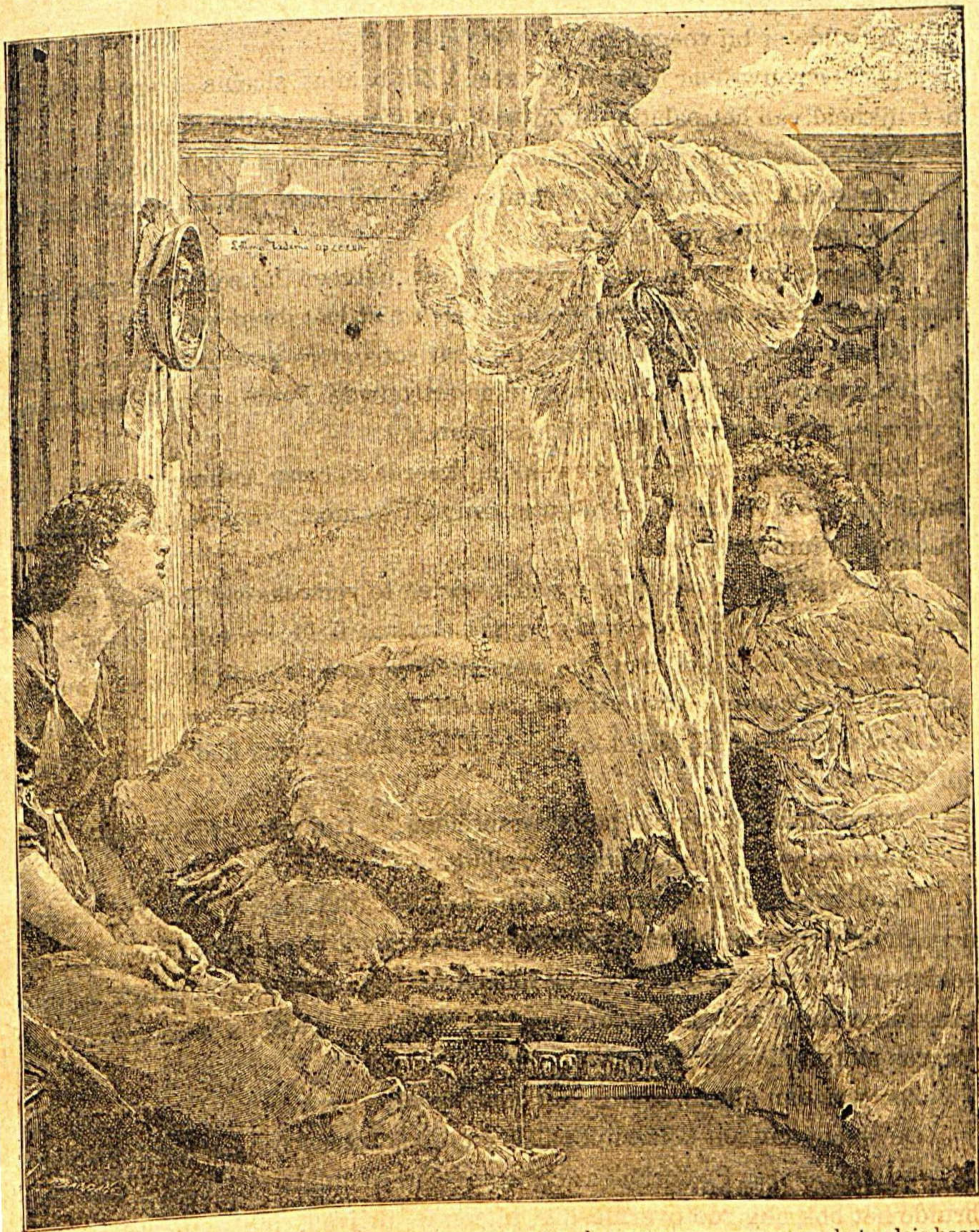
Toen de valsche Cossuthianus zulks den vuigen Tigellinus meldde, spotte deze luid en in de richting van den aftrekkenden Thrasea de vuist uitstekend, sarde hij :

— Hier te Rome wordt elke straatsteen een wapen in mijne hand, waarmee ik den een na den ander verpletten zal !

Octavia doorzag hem volkomen.

Op den vijfden dag kwam zij voor hem staan, keek hem, zonder een enkelen traan te storten, aan, en zei met vaste stem :

....terwijl de andere van de kushank opsprong en over den marmeren muur van het paleis haar stem bij die van het woedende volk voegde (blz. 622).

— Ik weet nu, dat gij voor eeuwig voor mij verloren zijt. Ik haat u daar-